

Som 5 milions (un article d'Albert Punsola)

Albert Punsola (/autor/albert-punsola-44)

05/12/2005

Ho tinc plenament viu en la memòria. El lloc? La classe de 2on d'EGB. L'època? Mitjans dels anys 70. La mestra revela una dada que sembla captar l'interès de forma natural sense necessitat de la coerció habitual. Ella diu: 'Barcelona és, junt amb Calcuta, la ciutat amb més persones per metre quadrat del món'. Tota la classe, amb una proporció absolutament majoritària de nous catalans -els del Candel-comença a manifestar una alegria, primer continguda i després generalitzada. Barcelona era aleshores molt lletja i molt gris i no estava al capdavant de res i a més -això no ho sabíem- havia perdut la possibilitat de celebrar els Jocs Olímpics de 1972. En qualsevol cas, l'espurna de l'orgull col·lectiu salta en aquella aula plena d'ingenuïtat perquè la nostra ciutat destaca en alguna cosa i a nivell mundial. La dutxa freda triga poc en arribar. La professora completa: 'Calcuta està a la Índia i és una ciutat molt pobre. No és bo que a Barcelona hi visqui tanta gent en tan poc espai'. A finals d'aquella dècada, el municipi de Barcelona va arribar al màxim de població de la seva història però de sobte, quan s'encaminava cap als 2 milions el creixement va aturar-se i va començar a baixar. El fenomen ha continuat durant uns 25 anys i ara la població del municipi sembla estabilitzar-se al voltant del milió i mig. Vaig perdre el contacte fa molt de temps amb la meua mestra però m'agradaria saber com veu la nova situació demogràfica. Seria interessant contrastar-la amb les opinions dels polítics que en les darreres campanyes electorals utilitzen el fet que Barcelona ja no acompanyi a Calcuta en densitat de població com a demostració d'una inexorable decadència. Les opinions sobre la pèrdua de població del municipi barceloní són l'expressió de quina ciutat tenen al cap els qui les emeten. És evident que la ciutat metropolitana no és encara una idea interioritzada per part de la classe dirigent. Aquests dies s'han publicat les últimes dades de població a partir dels padrons municipals. Les dades assenyalen que la regió primera, la regió metropolitana o la vegueria de les 7 comarques -com se li vulgui dir- està molt a prop dels 5 milions d'habitants i, a aquest ritme de creixement, és molt probable que hi arribi abans del 2010. És un senyal més que, dia a dia i independentment de la consciència que se'n tingui, segueix endavant el procés de consolidació d'una regió urbana policèntrica i complexa per a la qual encara no tenim respostes globals. L'antiga corporació metropolitana no es reactiva; la nova divisió territorial no arriba. Sigui per una cosa o per l'altra el gran espai urbà i estratègic de Catalunya, continua sense límits definits -què passarà amb l'alt Maresme i amb part de l'Anoia?- i sense un enfoc integral. Fa ben poc, Antoni Farrés -exalcalde de Sabadell i home d'opinió assenyada i independent- afirmava en una tertúlia radiofònica que el gran tema del finançament tot i ser important no ens havia d'impedir veure l'altre problema essencial al què ens enfrontem. 'Hem perdut energia i temps', va dir. Es referia a la falta de capacitat d'anticipar el camí que volem seguir de prendre les decisions adequades. Farrés va constatar precisament que és la realitat la que va per endavant quan hauria de ser a l'inrevés. Ell no parlava del problema metropolità en particular però la seva observació resulta molt adient aplicada a aquest terreny. La idea que en l'àmbit metropolità les tendències es mouen fora de control no és cap extravagància. Juli Esteban, arquitecte i persona molt vinculada als estudis sobre la regió primera des de l'àmbit institucional, escrivia el 2004 sobre el model territorial metropolità el següent: 'El fet que la regió metropolitana encara no hagi tingut un planejament territorial que defineixi el model desitjable d'ocupació del sòl i de distribució d'activitat i l'habitatge ha impedit que el PDI (Pla Director d'Infraestructures) treballés amb hipòtesi de demanda futura basades en aquest model'. Ras i curt: es fa molt difícil organitzar la mobilitat si no s'ha organitzat abans el territori. Una de les tendències que porta la seva pròpia dinàmica és la segregació dels espais segons els usos. Aquest fet suposa que la ciutat

metropolitana no s'està configurant com una continuació dels teixits urbans històrics i consolidats sinó que trenca amb la seva morfologia per crear-ne una de nova. Tan l'augment de població com el seu trasvassament de la ciutat central i la primera corona a la segona corona només fan que incrementar aquesta tendència. Sense cap autoritat que ordeni el funcionament d'aquest conjunt només cal esperar més desequilibris i distorsions. Una visita a la pàgina web del Departament de Política Territorial i Obres Públiques ens permet conèixer quin és el grau de desenvolupament dels plans territorials parcials que el govern té en marxa. Així podem saber que el de les Terres de l'Ebre ja ha estat aprovat i que el de l'Alt Pirineu i Aran es troba en exposició pública. La resta es troben en elaboració i dins aquest conjunt destaca el Pla Territorial de la Regió Metropolitana que, per la informació que presenta el web, sembla el més endarrerit. Sense discutir el fet que s'hagi donat prioritat als plans d'altres regions, és lícit preguntar-se si el Pla Metropolità ha de trobar-se en aquesta fase, tenint en compte que afecta a una immensa majoria de la població del país. Per altra banda, fent una panoràmica per damunt dels aspectes que tracta, cal recuperar l'alè optimista, ja que es pot comprovar que té en compte les dimensions ambientals i socioeconòmiques sense separar-les. De ben segur que serà una bona eina quan sigui operatiu. És millor pensar que l'endarreriment del Pla Metropolità respon al fet de tractar un territori amb un elevat grau de complexitat que no pas a d'altres raons. No es pot negar que, des de la recuperació de l'autonomia, Catalunya ha fet malament algunes coses. Una d'elles és no saber tractar correctament la seva capital amb l'àrea d'influència inclosa. Tenint en compte la persistència durant aquests darrers anys en vincular la idea de nació i de país a Catalunya, resulta estrany, i fins i tot contradictori, que el cap i casal no hagi rebut la màxima atenció. Tots els països del món tendeixen a tenir una cura especial de la seva capital. Alemanya, per exemple, després de la reunificació, i sense alterar la seva estructura federal i multipolar, va abocar els seus millors recursos a revitalitzar Berlín. En el nostre cas particular, el fet de posseir una de les 10 principals metròpolis del continent només pot jugar a favor del conjunt del país. Tal i com vaig sentir dir en una classe magistral a un professor -aquesta vegada en anys universitaris- 'Si Barcelona hagués estat Oslo, Catalunya hauria acabat com Occitània'. La frase pot agradar més o menys però rera el seu peculiar malabarisme conceptual conté veritats de pes que, per poc que hi pensem, la història ha confirmat. La idea de la metròpoli com a xuclador no resisteix el contrast amb la realitat. Sí, serem 5 milions però perquè en som més de 7. La proporció de quan érem 4 i 6 es manté. Fins i tot cal esperar canvis aquí en la redistribució de la població i l'activitat econòmica, en el sentit d'una futura reactivació de comarques avui en recessió, una dinàmica que pot induir a mig termini el nou mapa ferroviari. Es més que possible que el fenomen de viure en un lloc i treballar en un altre que avui es dona entre municipis i comarques propers, acabi estenent-se a una escala molt més àmplia. La contraposició rural/urbà cada cop té menys sentit. El que en té és acostar a les regions més allunyades de la gran ciutat els serveis i les oportunitats que es troben en aquesta i oferir, en els àmbits més urbanitzats, la qualitat de vida que van perdre a causa d'un creixement mal entès. Tenint en compte que el fet urbà és imparable el gran repte es troba en convertir aquests àmbits en models de funcionament. L'aposta és enorme per la mida de les dificultats però hi ha molt a guanyar, no només pel nostre orgull local, sinó més enllà: per erigir-se en un punt de referència per a Jakarta, Manila, Lima o Calcuta. Com tota aposta, cal tenir-la primer en ment, després planificar-la i, finalment, executar-la. Ho estem fent?

Share 0

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A/www.sostenible.cat/noticia/som-5-milions-un-article-dalbert-punsola-0>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/noticia/som-5-milions-un-article-dalbert-punsola-0>)

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

[Subscriu](#)[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat



**Diputació
Barcelona**

<http://www.diba.cat>[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)[https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888\)](https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888)[http://www.twitter.com/xarxasost\)](http://www.twitter.com/xarxasost)[http://youtube.com/xarxasost\)](http://youtube.com/xarxasost)[\(rss.xml\)](#)